

האיחוד

עלון לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: נטילת ידיים (יז)

החפטה: "דברי ירמיהו" (ירמיה א')

פרשת מטות – עשרת הדיברות

ראש חודש אב יחול א"ה ביום שישי מולדו לביל חמישי בשעה 5:22 ושלוש חלקים

"איש כי ידור נדר לה..." (כג.)

"איש כי ידור נדר" – שמהדר אדם במצוות התורה ומטיל על עצמו חיובים בנוסף לחיובי התורה, צריך הוא לעשות זאת לשם שמים, "לה" – לעשות נחת רוח להקב"ה ולא כדי להשתבח ולהתכבד בפני אחרים שיעריכוהו ויהללוהו בשל כך.

"ואמר אלעזר הזקן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה..." (כא, כא)

והרי היה צריך הכותב לומר: הבאים מן המלחמה ולא למלחמה? בספר "חובת הלבבות" מובא: מעשה בחסיד אחד שראה חבורה של בני אדם חוזרים משדה הקרב כשהם שמחים ועליזים ועטורי זרי ניצחון, אמר להם: "אתם ניצחתם במלחמה קטנה ומעוטת ערך אך כעת צפויה לכם מלחמה גדולה פי כמה".

הלא היא מלחמת היצר בה האדם שרוי תמיד ואשר מתגברת ביתר שאת עקב הגאווה הבאה מהניצחון.

כן אמר גם אלעזר לאנשי הצבא, אף על פי שאתם חוזרים ממלחמת מדין דעו כי אתם באים עתה למלחמה הגדולה האמיתית, זו מלחמת היצר, ונתן להם מצות הגעלת כלים לרמז בזה כי יטהרו ליבותיהם מכל רגש של גאווה הטמון בהם, כשם שכדי לטהר את הכלי יש להוציא את טעם האיסור הבלוע בו ובאופן זה יוכלו לסייע לעצמם להתמודד...

"ידבר משה אל העם לאמור הזלצו מאתכם אנשים לצבא..." (כא, כא)

מפרש רבי חיים מאיר מויוניץ: "החלצו מאתכם" – החלצו מתוך הגלות של עצמכם בהיותכם משועבדים לחומרות ולצירים כי רק אז תהיו "אנשים לצבא" – אנשי חיל לגיונו של הקב"ה. (ממעינות הנצח)

מעשה שהיה

מסוף העולם ל"נתיבות עולם"

שמי אברהם גבאי, אני בא ממשפחה מסורתית. לאחר שמונת שנות שירות בצבא שברובו שרתתי כקצין ביחידות קרביות, וארבע שנות לימוד מחשבים באוניברסיטה מצאתי את עצמי בפרשת דרכים. משפחתי החלה להתחזק לאט, ובהדרגה קיבלה על עצמה עול תורה ומצוות ההורים והאחים הלכו והתחרדו, הייתי קופץ לביקור ושמה בשמחתם שטוב להם והם מאושרים ומשתדל מאד לכבדם אבל היה זה בתנאי שלא יפריעו לי ואני לא אפריע להם. אחרי 12 שנים אינטנסיביות הרגשתי שאני מוכרח לצאת מההמולה וללכת למקום ששם אוכל לחשוב קצת, הייתי כבר בן 30 ותכננתי טיול ללא הגבלת זמן שיתן לי את האפשרות לחשוב על החיים ומשמעותם. היה זה בחנוכה תשס"ד, לאחר הכנות רבות כשאני מצויד בוויזות לכמעט כל מקום בעולם, לפני הטיול חזרתי לבית הורי, שם ספגתי מעט מהאווירה, אימי אמרה לי: "אתה כבר ילד גדול ואני לא אומר לך מה לעשות, אך כיוון שאתה נוסע אלא הלא נודע, לפחות תשמור שתי שבתות", "במה זה כרוך?" שאלתי אותה "אתה לא צריך לעשות שום דבר", הסכמתי. אימי ליוותה אותי לשדה התעופה ונתנה לי כמה דברים:

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * שיעון קיץ * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעלי"ט 8:39 - 8:37

יציאת שבת: 7:23

יציאת שבת: 8:14

יציאת שבת: 9:07

מעל ידיו, מ"מ בנטילת ידיים של שחרית לא חששו להם בגלל שיש להסמך ברכת "על נטילת ידיים" לנטילה, אבל בשאר הנטילות שהם משום רוח רעה טוב לחשוש למקובלים ולברך "אשר יצר" רק אחרי הניגוב. (ע"פ הג"ל וראה עוד בהלכה בדרכי בלורכות יוסף סי' ז, וילקו"י סי' ד סי"ט).

ה. ראוי ונכון שלא ינגב את ידיו בזמן שמברך "אשר יצר" לפי שאין להתעסק בשום עניין או פעולה באמצע הברכה (וילקו"י סי' ו סי"ז).

ו. הנוגע בידיו של אדם שיצא מהשירותים אחרי שנתפנה ולא נטל ידיו, אינו צריך ליטול אבל אם מצויים מימין לידו ובנקל יכול להחמיר וליטול ידיו, תבוא עליו ברכה (וילקו"י סי' ד סי"ז).

החופף שער

ז. החופף שערות ראשו צריך ליטול ידיו (ש"ע סי' ד סי"ח) וכן אם גירד בשערות ראשו צריך ליטול ודווקא אם חייך בתוך השערות שיש שם זיעה, אבל אם נגע בשערות בצד החיצוני אינו צריך ליטול (שו"ע סי' ד סי"ח, ע"פ הרמ"א סי' קסב סי"ח ומשנ"ב סי"ק נה, וע"פ ש"ע והרמ"א סי' קסד סי"ב שמחלקים בין אם חייך בזיעה לנטייה בעלמא, כה"ח סי' ד סי"ק עד-ע"ה, הלכה בדרכי סי' ד סי"ט, וילקו"י סי' ד סי"ח, פסקי תשובות סי' ד סי"ח).

הטעם: לנטילה זו היא משום נקיות (מחזיק ברכה להחיד"א סי' ד סי"ז, פסקי תשובות סי"ח) היינו משום הזיעה שבשערות הראש כמובא בשולחן ערוך (יו"ד סי' רטז סי"ז) שצריך להיזהר מזיעת אדם, שכל זיעת אדם הינה

סם המוות חוץ מזיעת הפנים (משנ"ב סי' ד סי"ק נב).

ודין זה הוא בין לאיש ובין לאישה (פסקי תשובות סי' ד סי"ח, וילקו"י אורח דניס לאשה ובה פ"א סי"ח) וכן יש לחנך את הקטנים לכך (פסקי תשובות סי' ד).

ח. המחזיק ידיו בשערות ראשו שחייב בנטילה זה דווקא שמחזק במקומות המכוסים שבראשו כגון: תחת הכיפה, כובע או כיסוי ראש של נשים שמצטבר שם זיעה (הלכה בדרכי סי"ט, פסקי תשובות סי"ד).

ט. המחזיק ידיו בזקנו אפילו בתוך השערות, המנהג להקל שלא ליטול ידיים לאחר מכן (כה"ח סי"ק עה, הלכה בדרכי סי"ט, וילקו"י סי"ט).

י. המניח תפילין על ראשו ונגע בידיו בשערות ראשו אינו צריך ליטול ידיים (הלכה בדרכי סי"ט).

יא. נטילה זו שהיא משום נקיות הינה נטילה קלה ביותר ומספיק לרחוץ את הידיים במים פעם אחת תחת הברז ואין צורך בכלי (נכ"ח סי"א חולות סי"א, הלכה בדרכי עמ' כה-ל).

המספר שער

יב. המספר שער ראשו, צריך ליטול ידיו לאחר מכן, גם שמספר קצת הדין כן ואפילו אחר מספר אותו צריך המספר ליטול ידיו (ע"פ גמ' פסחים קיב, שו"ע סי' ד סי"ט, כה"ח סי"ק כג, הלכה בדרכי סי"ט, וילקו"י סי' ד סי"ט, אור תורה שנת תש"ע עמ' תלז כס הכש"ל עובדיה יוסף, והא"ש מרדכי ח"ב לגר"מ רבינו שיעור יא סי"א).

הטעם: לנטילה זו משום נדנוד רוח רעה (פסקי תשובות סי"ח, הלכה בדרכי סי"ט, אור תורה סי' ד סי"ט, שער פי הסוד עניין רוח רעה שורה בקצות הגוף כגון: בשערות הראש, בציפורני הידיים והרגלים (אור תורה כס הכש"ל עובדיה יוסף)

יג. דין זה הוא בין לאיש ובין לאשה (וילקו"י אורח דניס לאשה ובה פ"א סי"ח, פסקי תשובות סי' ד סי"ח) ויש לחנך את הקטנים לכך (פסקי תשובות סי' ד סי"ט, וילקו"י סי' ד סי"ט עמ' חו הערה נה) ואמנם תלמידים קטנים שלומדים תורה ומחזקים בשערות ראשם אין להצריכם ליטול ידיים בכל פעם משום ביטול תורה ולכתחילה יאמר להם המלמד לשפשף ידיהם בבגדיהם [מילי דמנקי] (וילקו"י דיני קטן עמ' רז סי"ז).

יד. המספר שער ראשו ולא נטל ידיו מפחד שלושה ימים ואינו יודע ממה מפחד [חרדות!] (ש"ע סי' ד סי"ט).

טו. המספר מגלח את זקנו אינו צריך ליטול ידיו (שו"ת אור לציון לרה"צ אבא שאול ח"ב פ"מד סי"ה, פסקי תשובות סי"ח, וילקו"י סי' ד סי"ט, והא"ש מרדכי סי"ג) והוא הדין הקוצץ פאותיו (פסקי תשובות סי' ד).

טז. ספר המספר אחרים אינו צריך ליטול ידיו משום רוח רעה, מ"מ צריך נטילת ידיים משום נקיות שחייך בשערות ראשו של המספר (כה"ח סי"ק כג, שו"ת קול מנחם קאליץ) אור"ח ח"ד סי' סז, פסקי תשובות סי' ד סי"ט, הלכה בדרכי סי"ט) [שפורט דינו בהלכות ז-לא].

על הספר מוטלת האחריות להשתדל לדאוג שיהיה במספרתו כיור עם ברז כדי שכל המסיים להסתפר יוכל מיד ליטול ידיים, כדי שלא ישכח ליטול ידיו עד שיגיע לביתו (ווא"ש מרדכי סי"א).

יז. הגוזז מעט ממעורות הילד בעת תלחת הראשונה [חלאקה] אינו צריך ליטול ידיו (וילקו"י סי"ז, פסקי תשובות סי"ח) מ"מ ראוי ליטול לקטן את ידיו (וילקו"י סי' ד סי"ט, שו"ת קול מנחם סי' סט, והא"ש מרדכי סי"ב). וכן בעצרת תשובה כשגוזרים את הקוקו של "החוזרים בתשובה" הרב הגוזר אינו צריך ליטול ידיו אבל ה"חוזר בתשובה" צריך ליטול (ווא"ש מרדכי סי' ד).

יח. חיוב נטילה זו למספרת היא משום רוח רעה קלה, ולכן מספיק נטילה פעם אחת במים (הלכה בדרכי סי"ט) ואפשר לשטוף ידיו תחת הברז ללא כלי(שו"ת אור לציון פ"א סי"ט, והמחמיר ליטול בכלי תבוא עליו ברכה והלכה בדרכי סי"ט, שו"ת אור לציון סי' ד).

משרדי "האיחוד" טל': 08-8644452 * לא לעיין בתפילה * דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

נרות חנוכה, י"ן, סידור.... הסכמתי לקחתם כדי לכבד אותה ולפני שנפרדנו אמרה לי: "אני מבקשת ממך, היכן שלא תהיה, אל תשכח שאתה יהודי". נחתתי בבואנוס-אייירס בירת ארגנטינה ושהיתי שם שבועיים, ימי החנוכה הגיעו והדלקתי נרות. באמצע חנוכה החלטתי לעזוב את זרם הישראלים ושמתי פעמי לבדי, לקחתי טיסה לדרום היבשת ונחתתי בעיירה אושוואיה שמכונה "סוף העולם" בגלל היותה כל כך דרומית השמש שוקעת ב-11:00 בלילה ועולה ב-4:00 בבוקר, לרוב שורר במקום ערפל, גשם ורוחות ובחורף הכל קפוא ומושלג. נהג המוניית לקח אותי לאכסנייה שבררתי עליה מבעוד מועד ונכנס במקומי לברר אם יש בה מקום והתברר שנותרה שם מיטה אחת עבורי, היא שאלה אותי מהיכן אני והשבתי מישראל. ואז היא שאלה: "תגיד, אתה אוכל כשר?", "למה?", שאלתי, "המחיר כולל ארוחת בוקר ורציתי לדעת אם לקנות לך כשר או לא", השיבה. שהיתי באכסנייה מס' ימים וגם שם הדלקתי נרות, חשבתי לעשות טיול קטן באזור לכן עמדתי מול לוח המודעות באכסנייה מתבונן על המפה הלוויינית של האזור ומנסה למצוא מסלול מתאים, לידי עמד תייר אוסטרי ששמו מייקל, משיחה קצרה עימו התברר לי כי גם הוא מעוניין בכך והחלטנו לצאת יחד ולעשות מסלול פשוט שיארך 3 ימים. יצאנו ביום שישי אחר הצהריים, מצוידים היטב ל-4 ימים, התחלנו לעלות בשביל הצר שבמעלה הוואדי, עם ההתקדמות שמתי לב שמייקל לא למד את המפה שאותה אף לא טרחנו לקחת מפאת פשטותו של המסלול. לאחר 4 שעות של הליכה הגענו לקראת סופו של הוואדי, לאחר עוד כשעה חצינו את המעבר בין ההרים ולאחר שעה נוספת הגענו לנקודת הלינה השנייה המתוכננת כך שסימנו שני שליש מהמסלול תוך 6 שעות. השעה הייתה 10:00 בלילה, הקמנו את האוהל ובשלנו ארוחת ערב, היה ברור לנו שלאחר קפיצת הדרך שהייתה לנו הטיול ימשך יומיים לכן החלטנו להוסיף נפח לטיול להאריכו כשנלך ללגונה שבין ההרים, ואחר כך נחזור לוואדי היציאה ונסיים את המסלול. התחלנו לטפס, הטיפוס היה קשה ומפרך וכשהגענו לחלקו האחורי התברר לנו שהר זה הינו תחילה של שרשרת הרים עצומה, בינתיים החלה סופת שלגים מלווה ברוחות עזות, לקראת 10:00 בלילה מצאנו מקום לרדת בו ומיהרנו למצוא מקום מוגן בו נוכל לבנות את האוהל, היינו סבורים שאנו יודעים היכן אנחנו אולם טעינו ומכאן החלה מסכת הליכה שנמשכה ימים, האוכל התחיל לאזול הגענו לוואדי רחב ממדים שסופו לא נראה לעין, קראתי לו וואדי הישועה כי קיוויתי שממנו ניוושע. עבר כבר שבוע מיציאתנו לדרך, החלטנו לטפס ולעמוד בנקודה גבוהה אולי כבר מחפשים אחרינו שהרי הודענו שאנו יוצאים ל-3 ימים. למעלה וזהה מייקל פטריות ואוכמניות שהיו מעתה ואילך מזונו. הדלקנו אש כדי שיוכלו לזהות אותנו וחנינו למשך השבת כשאני אומר: "אתה יודע, במקום שממנו אני מגיע לא מדליקים אש בשבת, ואם תרצה תדליק אתה", הוא הסכים. הייתי עסוק בלשרוד את הצעד הבא. ההליכה הקשה, מזג האוויר הקשה, הבוקר, הערפל, הגשם, חציית נהרות מסוכנים, מעבר על פני מים קפואים, דרשו ממני מאמץ מרבי ולא יכולתי להפנות ליכי לנוף היפיפה שמסביבי. מקטנות לימדו אותי שני דברים: האחד שאין דבר שקורה סתם, ואם קרה משהו עלינו להתבונן מה זה בא ללמדנו והשני: שהכל לטובה! מאותו יום התחלתי להתפלל הייתה לי כיפה קטנה וספרון ה'תיקון הכללי' אותו נתנה לי אימי לשמירה, הייתי קורא אותו במשך 40 דקות ובסופו מבקש שאחזור בריא ושלם ואבין מה ניתן ללמוד ממצב זה. הלכנו בוואדי כמעט שבוע, כשהנינו בלילה לפני השניה חשבתי לעצמי שמיד שאצא מכאן אחזור לארץ, נסעתי לכאן כדי להבין שצריך לחזור, מספיק לברוח מהחיים צריך לחיות אותם. בעלת האכסנייה שזכרה אותי מהנרות והאוכל הכשר שמה לב שטרם חזרנו והחליטה לדווח למשטרה שהודיעה לשגרירות הישראלית עד שהגיעו למשפחתי ודווחו להם כי בנם נעדר 10 ימים. כשהורי שמעו זאת הם הרבו בתפילה, תשובה צדקה שמעבירים את רוע הגזירה ובקשו ברכות מגדולי הדור שאמרו שאחזור חי. הם עשו כמיטב יכולתם לגייס תרומות ע"מ להרחיב את החיפושים ולהביא למציאתי ואכן לאחר שבועיים המשלחת יצאה... ישבתי ליד המדורה, השמיים היו בהירים וראיתי את השמש שוקעת, לפתע חשבתי השמש שוקעת במערב איך יתכן שהמפרץ מולי, הרי הוא אמור להיות בדרום שהרי ואדי הישועה מתעקל דרומה למפה הבנתי שטעינו ובמקום לצעוד דרומה צעדנו צפונה, הסברתי זאת למייקל: "אז טעיתי" אמר, ואני לא כעסתי עליו, שלושה גמורה אפפה אותי ויותר לא דברנו בנושא. הימים חלפו והורי קיבלו ידיעה שמפסיקים לחפש אחרי ושכדאי שישכחו ממני, וכך התחילו להגיע טלפונים של ניחומים מחברים.

ארבעה שבועות חלפו, הכנסתי את השבת שרתי "שלום עליכם" ו"אשת חיל" מה שזכרתי משולחן השבת של הורי ותרגמתי למייקל שיבין מה אני שר, כאילו אנו לא אבודים כבר חודש, נמצאים בתת משקל, במקום ללא מוצא, בתנאי מזג אוויר קשים, עכשיו שבת! ונמלאתי בשמחה וממובל הפכתי למוביל ואמרתי למייקל: "יש לי רעיון, נבנה שלט גדול של S.O.S באמצעות גזעים שנחפז לחוף כדי שיראו את זה טוב מהשמיים. למחרת הבוקר בנינו כל אות בגודל 12 מ' בערך כדי שאם יעבור מסוק הוא יראה את הכיתוב. ביום שלישי בבוקר קראתי "תיקון הכללי" כהרגלי ובמקום לבקש את הבקשות הרגילות אמרתי: "אני רוצה לצאת מכאן היום!" והלכתי להעיר את מייקל לארוחת הבוקר שכללה אוכמניות, תוך כדי אכילה אמרתי לו: "אני שומע מסוק, תוך מס' שניות לא היינו באוהל, נופפנו וקפצנו לכוון מקור הרעש, ראיתי שהטייס יוצר אתנו קשר עין ומסתכל לכיווננו אך הוא התרחק לכוון ואדי הישועה, הבטנו בו לא מבינים ולפתע הוא עשה תפנית של 180 מעלות וחזר אלינו ונחת על החוף מתחתנו. אי אפשר לתאר את גודל השמחה שפשטה בנו, אני הגעתי ראשון לטייסים, התחבקנו ושמחנו ואז הם שאלו "מי אתם?", "חיפשתם אותנו?", "איפה אנחנו?", "מה זאת אמרת, אנחנו בצי"לה" ענו לנו, "אבל יצאנו מארגנטינה", השתוממנו. מסתבר שחצינו את הגבול מבלי שידענו, ומי שחיפש אותנו, חיפש בארגנטינה והמסוק כלל לא חיפש אותנו, הם הסבירו לנו שתייר יפני שכר אותם באופן פרטי להביא לו צוות צלום לסרט שהוא עושה, "אז למה חזרתם?" הם הסבירו לנו שבתחילה חשבו שאנו תיירים שמנופפים להם לשלום והמשיכו הלאה אך שראו את השלט S.O.S הבינו שאנו בצרה וחזרו לקחת אותנו. המסוק לקח אותנו לנקודה המיושבת הקרובה ביותר, מרחק של 45 דקות טיסה לתחנת משטרה הגבולות הציליאנית ומשם לעיר הקרובה שם פגשנו את מומחה החילוץ של חברת הנפט שאמר לנו שלא ידוע לו על אדם ששרד בתנאים האלה יותר משבועיים! שם לראשונה דיברתי עם משפחתי, בארץ השעה הייתה 2 בלילה, שמעתי כ-30 קולות צוהלים ושמחים. הופענו בכותרות הראשיות בעיתונות ובטלוויזיה בצי"לה. חזרנו לארץ ונחתנו 5 ימים אחרי שחולצנו שבשדה התעופה מחכים לנו משפחה חברים מצלמות וכתבים. מציאותה של ההשגחה המדוקדקת כבר הייתה לי ברורה והדרך ל'נתיבות עולם' הייתה קצרה, כיום אני אברך נשוי ואב ל-3 ילדים שמח להשתייך לעולם התורה.

(60 גיבורים)

הלכות נטילה במצבים שונים[ב]

פינת ההלכה

א. אלו המצבים שצריך ליטול ידים במים: היוצא משירותים, היוצא מהמקלחת, הנוטל [קוצץ] ציפורניו, החולץ נעליו, הנוגע ברגלו, החופף ראשו ויש אומרים אף ההולך בין הקברים, מי שנוגע במת, המנקה כינים, המשמש מיטתו, הנוגע בגופו [בחלקים המכוסים] בידו [ש"ע לור"ח סי' 7 ס"ח] וכן המספר שעירות ראשו [ש"ע סי' ט].

יש שסיבתם הוא משום רוח רעה ויש שסיבתם משום נקיות [נ"ח ש"א תולדות סי' ז] שיפורטו בהמשך:

היוצא משירותים [ב]

ב. הנכנס לשירותים כדי להתפנות, כשיוצא מהשירותים צריך ליטול ידיו [ש"ע לור"ח סי' 7 ס"ח] ואח"כ יברך ברכת "אשר יצר" [ש"ע סי' ז ס"א].

הטעם: משום רוח רעה השורה בשירותים [משנ"ב סי' 7 ס"ק לה, נ"ח ש"א תולדות סי' טז] ולקו"י ס', הלכה

ג. מעיקר הדין די בנטילה פעם אחת ולא צריך כלי ולא "כח גברא" [שפיכה ע"י אדם] אלא שטיפה תחת הברז [וע"פ ש"ע לור"ח סי' קסה ס"א, כ"ה סי' 7 ס"ק סא, ש"ע נעל התנאי סי' 7 ס"יה, ש"ת יצי"א ח"ד סי' ה ס"ק א, הלכה כדוכה סי' ז ס"ג, ולקו"י סי' 7 ס"עח].

אך נהגו לכתחילה ליטול [לרחוץ] שלוש פעמים לסירוגין כל יד [נ"ח ש"א תולדות סי' טז] ולקו"י ס', הלכה כדוכה ס' ועוד מביא שכן נהג מר"ן הרש"ל צובדיה יוסף צוק"ל להחמיר ליטול 3 פעמים לסירוגין. והמחמיר ליטול ידיו בכלי [את כל ה"ל] תבוא עליו ברכה [ולקו"י ס', הלכה כדוכה ס' ש"ת אור לאיון לג"כ א"ב ש"א ס"ט].

ד. מעיקר הדין רשאי לברך "אשר יצר" אחרי שנטל ידיו מיד ללא ניוגוב, אך לפי ה"זוהר הקדוש" והמקובלים יש להקפיד לברך "אשר יצר" רק לאחר שניגב ידים [נכרת איון לג"כ ש"א ס' א, פסקי תשובות לג"ר רבינובן סי' ו ס"א, הרב שמואל רבינובן בקובץ נזר התורה ח"ט עמ' שצו, וכן הוכחה מש"ע סי' קסה ס"א שכתב "ואם אינו רוצה ליטול אלא פעם אחת, לאחר ששפך פעם אחת על ידיו יספיק ויברך "אשר יצר" ואח"כ נשעת הניגוב יצדק על נטילת הידיים" משמע שמבדק "אשר יצר" ללא ניוגוב לפני ועוד עיין בילקו"י סי' ו ס"י, מנחת גדעון ח"ג לג"ר גיבורות עמ' קט].

הסבר: בהלכות נטילת ידיים של שחרית שהם משום רוח רעה, כתב שולחן ערוך (סי' 7 ס"א) "ירחץ ידיו ויברך על נטילת ידיים", משמע שמבדק על נטילת ידיים קודם הניגוב וכן דעת הריב"ז, האר"י הקדוש, הרש"ש ובן איש חי אמנם יש מהאחרונים והמקובלים ובכללם החיד"א שסוברים שרק אחרי הניגוב סרה רוח רעה